

PARTİMİZ HER HAL VE ŞARTTA GÖREV BAŞINDADIR

9. İl Temsilcileri Toplantısı açış konuşmasının geniş bir özeti, 17 Haziran 1979.

Dünyada ve Türkiye’de önemli gelişmelerin olduğu bir dönemi yaşıyoruz. Türkiye’yi çok yakından ilgilendiren ve bir türlü çözümlenemeyen enerji sorunu da “petrol krizi” olarak dünya politikasının gündeminde önemli yerini koruyor.

Petrol Krizi

1973’den beri dünya politika diline “petrol krizi” deyimini girip yerleşti. Son yılbaşından bu yana İran’da politik nedenlerle petrol çıkarımı ve üretiminin düşmesi, petrol ve petrol ürünleri fiyatlarının yüksek oranlarda artırılması petrol krizi denilen olguyu yine ön plana çıkardı.

İlk bakışta “petrol krizi” petrol üreten ülkelerin lehine, bu ürünleri tüketen Batılı gelişmiş ülkelerin aleyhine gibi görünse de durum gerçekte o kadar basit değildir. Fiyatların yükselmesiyle Kapitalist Avrupa’nın ve ABD’nin büyük petrol tekelleri muazzam kârlar elde etmişler ve etmektedirler. Kendileri de petrol üreticisi ülke olan ABD ve İngiltere de petrol ürünlerine zam yapmışlardır. Fiyatların tırmanışı, maliyeti yüksek diğer enerji kaynaklarını da, denizlerdeki petrol yataklarını, kimi kömür rezervlerini, gelişmiş kapitalist ülkeler için kârla işletilir hale getirmiştir. Diğer gelişmiş kapitalist ülkeler kadar dış petrole bağlı olmayan ABD, dünya ticaretinde diğer gelişmiş kapitalist ülkelere karşı rekabet gücünü arttırmıştır. Petrol krizi ile kapitalist Avrupa ülkeleriyle Japonya, ABD’den daha sıkışık duruma düşmüştür ve bugün de ABD bu ülkeleri petrol alanında sıkıştırmaya devam etmektedir.

Ve nihayet, petrol üreten ülkelerin ellerine geçen döviz gelirinön önemli bir bölümü yeniden gelişmiş kapitalist ülkelere geri dönmektedir. Petrol üreten ülkelerin, gelişmiş kapitalist dünyadan ithalatı artmıştır ve kapitalist ülkeler ihraç ettikleri malların fiyatlarını yükselterek dış ticaret dengelerini yine kendi lehlerine çevirmeyi başarmışlardır.

Doların sürekli değer kaybetmesiyle petrol üretici ülkelerin ellerine dolar olarak geçen gelirin değeri de düşmektedir. Gelişmiş kapitalist Batı ülkelerinden yaptıkları ithalat bu bakımdan da kendilerine pahalıya gelmektedir. Bu nedenle petrol üretici ülkelerde, petrol ürünleri karşılığının dolarla değil, başka sağlam bir dövizle ödemesi isteği belirmeye başlamıştır. Ayrıca petrol üreten ülkeler, petrol çıkarımının sonsuza dek sürüp gitmeyeceğinin, rezervlerinin sınırlı olduğunun bilincine varmaktadır. Bu ülkeler artık üretimlerini gelişmiş kapitalist ülkelerin tüketiminden çok, elden geldiğince kendi ekonomilerinin gereklerine göre ayarlamak istegindedirler. Petrol üreten gelişmemiş ülkeler gelişmiş kapitalist ülkelerin yaşamsal ihtiyaç duyduğu bir maddeyi -petrolü- ellerinde bulundurmakla uluslararası ilişkilerde etkinliklerini bir ölçüde arttırabildiklerini, güç kazanabildiklerini, çıkarlarını artırarak

bildiklerini görmüşlerdir. Ama gelişmemiş, geri ekonomiler durumunda kaldıkları sürece emperyalizme bağımlı olmaktan kurtulamadıkları, petrol konusunda dahi son tahlilde gelişmiş kapitalist ülkelerin ağır bastıkları bir gerçektir.

Petrol sorunu hem petrol üreten gelişmemiş ülkelerle petrol tüketen gelişmiş ülkeler arasında, hem de bu ikincilerin kendi aralarında uzlaşmazlıklar yaratmaktadır. ABD, petrol kaynaklarının Batı'nın kontrolünden çıkabileceği kaygısıyla ikide bir, gerektiğinde Orta Doğu'ya askeri müdahalede bulunabileceği tehdidini savurmakta; buna karşılık olarak da, o takdirde bütün petrol kuyularının ateşe verileceği yanıtını almaktadır.

ABD'de petrol tüketimini düşürüp tasarruf sağlamak isteyen, ama bu yönde hazırladığı yasal önlemleri Senato'dan geçiremeyen Carter yönetimi bir yandan da, dünya piyasalarından petrol toplayıp stok edebilmek için benzinden gayrı petrol ürünleri ithalatçılarına varil başına 5 dolar prim verme yoluna gitmektedir. Bu durum, kapitalist Avrupa ülkelerini sıkıştırmıştır. Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt ilk defa olarak, yeni enerji kaynakları bulunmazsa petrol yüzünden savaş çıkabileceğini söylemiştir. Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'in petrole prim verilmesi ve petrol ürünleri fiyat artışları sorunlarını görüşmek üzere ABD'ye gitmeye hazırlanırken böyle bir demeç vermesi anlamlıdır; sorunun taraflar için önemini ve ciddiyetini göstermektedir.

Petrol Sorunu En Çok Türkiye ve Benzeri Ülkeleri Etkilemektedir

Petrol konusunda en zor durumda olan ülkeler petrol üretmeyen, ama tüketen az gelişmiş, geri ülkelerdir. Türkiye bunlar arasındadır. Bu ülkelerin dış ticaret açık-larında en etken kalem petrol ve ürünleridir. Geçen yıl Türkiye'nin petrol ve ürünlerine ödediği döviz, ihracattan elde ettiği tüm dövizlerin toplamına eşit olmuştur. Bu yıl daha da yükselen fiyatlar yüzünden, ihracat gelirlerinin toplamı da petrol giderlerini karşılamaya yetmeyecektir. Petrol darlığı halkın yaşamına doğrudan yansımaktadır. Gazyağı, benzin, mazot, motorin, tüp gaz ve benzeri yakıtların darlığı ve yokluğu ulaşımı, tarımı, bir ölçüde elektrik üretimini etkilemekte, günlük yakıt ihtiyacını karşılayabilmek için halk büyük sıkıntı çekmektedir, önümüzdeki kış ısınmanın büyük sorun olacağı şimdiden bellidir. Bu toplumsal sıkıntıların politik sonuçları olacağı, iktidarı giderek daha da yıpratacağı açıktır.

Petrol Sorunu ve Türkiye'nin Dış İlişkileri

Petrol sorunu Türkiye'nin dış politikasını da etkilemektedir. Türkiye petrol ikmalini güvence altına alabilmek için istikrarlı dışalım kaynakları bulmak zorundadır. Üstelik, elinde yeterli döviz bulunmadığından, dışalımın uygun fiyatlar üzerinden kredili veya dövizle değil de ihraç malı ile ödenir türden olması durumu da vardır. Bu koşullarda Türkiye doğal ve haklı olarak bölgedeki petrol üreten Arap ülkeleri ve Sovyetler Birliği ile ilişkileri geliştirmek ve akaryakıt ihtiyacını karşılamak yoluna gitmektedir. Yalnızca bu ülkeler Türkiye'nin durumuna anlayış göstermekte ve uygun koşullar tanımaktadırlar. Sovyetler Birliği ile bir de Türkiye'de petrol aranması konusu vardır. Sovyetler Birliği'nin petrol konusunda bilgisi ve geliştirilmiş teknolojisi buna olanak vermektedir. Sırası gelmişken şunu da işaret edelim, sosyalist

lkeler sömürüyü kaldırdıkları ve ekonomiyi merkezi planlamaya bağladıkları için “enerji krizi” içinde olmayan, gelişmiş ülkelerdir.

Ama Türkiye’nin dış ilişkilerini bu yönlerde geliştirmesine ABD ve kapitalist Avrupa kaşlarını atmaktadırlar. Daha bir yıl önce, Türkiye’nin dış ilişkilerini irdeleyen yazı ve konuşmalarımızda IMF’nin, Dünya Bankası ve diğer mali kuruluşların ve onların ardındaki kapitalist devletlerin Türkiye’ye kredi, “taze para” sağlamakta çıkardıkları zorlukların altında politik neden ve amaçlar yattığını belirtmiştik. Şimdi artık açıkça ifade olunuyor ki, kapitalist lkeler Türkiye’nin Sovyetler Birliği’ne karşı bir baraj oluşturmasını ve Ortadoğu’da Mısır’a karşı çıkan Arap lkelerinin yanında değil, İsrail yanlısı bir tavır almasını istemektedir. Ekonomik, mali baskıların altında bu politik nedenler de yatmaktadır.

Türkiye’nin Komşu Arap lkeleri ve Sosyalist Dünya ile İlişkilerini Geliştirmesi Kaçınılmazdır.

Yalnızca petrol sorunu açısından değil, genel olarak dış ilişkiler ve dış ticaret açısından Türkiye’nin başta Sovyetler Birliği olmak üzere Sosyalist Dünya ve komşu Arap lkeleriyle ilişkilerini geliştirmesi, tarafların çıkarlarına uygundur ve bölgede barış ve güvenliğin güçlenmesine temel bir katkıdır. Çok önemli bir nokta da bu ilişkilerde -ABD ve kapitalist Avrupa ile ilişkilerde olduğu gibi- bağımlılık, baskı, müdahale unsurları olmayışdır. Bunlar, hak eşitliği, içişlerine müdahale etmeme zemini üzerinde hükümran devletlerarasında yer alan ilişkilerdir. Şu noktayı da altını çizerek vurgulayalım ki, emperyalist Batılılar ne denli zorluk çıkarsalar, baskı yapsalar; içeride büyük sermaye sınıfları aynı yönde ne denli direnseler, Türkiye’nin söz konusu ülkelerle ve özellikle de sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmesi, sıkılaştırması kaçınılmazdır. Türkiye’nin istediği ve gerektiği gibi sanayileşebilmek için, ihtiyaç duyduğu, istikrarlı pazarlanan, politik takıntıları olmayan ucuz ve uzun vadeli krediler ve ileri teknolojiye ihtiyaı vardır. Kendisi kronik bunalım içinde olan kapitalist emperyalist Batı bunları Türkiye’ye geniş ölçüde sağlayacak durumda da değildir, istekte de değildir. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler ise bu olanakları sağlayacak durumda ve istektedirler.

Dünya, Yeni Enerji Kaynaklarına Geçiş Dnemindedir, Türkiye Bu Gelişmeleri İzlemek Zorundadır

Petrol krizi konusunu kapamadan Şu noktayı da belirtelim ki, bu krizin oluşma ve gelişmesinde büyük petrol tekellerinin, emperyalist Batılı ülkelerin ve petrol üreten ülkelerin rolü her ne olursa olsun, sorunun altında petrol yataklarının sınırlı oluşu ve çok savurgan bir tüketimle bu yatakların hızla tükenme yolunda bulunması olgusu vardır. Dünya ergeç yeni enerji kaynakları bulma sorunu ile karşı karşıyadır. Dünya yeni enerji kaynaklarına geçiş dönemindedir. Yeni kaynak esas itibariyle, atom enerjisi olacağa benzemektedir. Atom enerjisinin barışçı amaçlar için kullanılışının bugün için tehlikeleri, sakıncaları vardır; bunların zamanla giderilebileceği umulur. Türkiye’nin enerji türünde kullanılmayan büyük su kaynakları ve önemli kömür yatakları vardır, Türkiye bunları bir an önce değerlendirmelidir, ama, enerji üretiminde meydana gelen değişikliklerle de ilgilenmeli, bu gelişmeleri izlemelidir.

Temel enerji üretim ve kullanımındaki değişiklikler teknolojiyi, üretimi temelden etkiler; toplumsal evrimde yeni aşamaların olanaklarının açılmasında büyük rol oynar, insanlık tarihinin geçmişinde bu olmuştur, gelecekte de olacaktır.

Ortadoğu

Türkiye'nin içinde bulunduğu ve ilişkilerini geliştirmek istediği Orta Doğu'da durum açıklığa kavuşmuş olmaktan uzaktır, İran istikrarsız, nereye varacağı belli olmayan durumunu koruyor. Şah'a karşı koymada birleşen devrimci güçler arasında şimdi bir ayrışma ve çelişme görülüyor. Bu da bir ölçüde doğal karşılanır. Şeriatçı güçlerle sola dönük ilerici laik güçlerin Şah'ı devirmede birleşmeleri, ama Şah'tan sonra nasıl bir rejim gerçekleştirileceği konusunda ayrı düşünceleri anlaşılır bir haldir. Aralarında dış politika konusunda uzlaşma olması, İran'ın emperyalist bağları ve emperyalizmin ileri karakolu olmayı reddetmesi, ABD üslerini kapatması, bağlantısız bir politikaya yönelmesi olumludur, sevindiricidir. Ama şeriata dayalı bir İslam cumhuriyeti üzerinde ısrar edildikçe iç rejim üzerinde bir anlaşmaya ve uzlaşmaya varılması çok zorlaşır, hatta olanaksız olabilir. Şeriata dayalı bir İslam cumhuriyetinin İran'ın ekonomik-sosyal sorunlarını çözebilmesi, ülkeyi ileri, demokratik, kalkınmış bir düzeye ulaştırabilmesi de olanaksızdır. Sola dönük ilerici demokrat güçlerin ve hareketin üstünlük kazanması ve ülkeyi esenliğe çıkarması olasılığı vardır. Bu beklentinin İran'ın toplumsal gerçekliğinde dayanakları da vardır. İran'da çeşitli ulusal topluluklar sorununun gerçekçi, kalıcı bir çözüme kavuşabilmesi de sola dönük ilerici demokratik hareketin ülke siyasetinde egemen olmasına bağlıdır. Bu topluluklar sorunu ve ülkenin barış ve bütünlüğü, zorba, ezici, göz açtırmayan bir merkezîyetçilik ile değil, toplulukların demokratik hak, ve özgürlüklerini tanıyarak gerçekleştirilebilir.

İran Deneyinden Alınacak dersler

İran deneyi ders alınacak iki tespiti ortaya çıkarmıştır. Birincisi büyük kitlesel halk hareketlerinin karşı konulmaz gücüdür. Yıllarca ve yıllarca Şah, İran'da olup bitenlerin olmaması için, kitlesel hareketleri bastırmak için kendine bağlı büyük bir ordu besledi, kadrolarına imtiyazlar, refah sağladı, en modern silahlarla donattı. Ama bu ordu kitle hareketiyle başa çıkamadı; çıkmak şöyle dursun kadroları ortadan silindi, yok oldu. İkinci tespit, oluşan bir devrimci dalganın kalıcı başarıya ulaşabilmesi, kalıcı sonuçlar verebilmesi için sıkı disiplinli, militan, sorunlara geçerli ve gerçekçi çözümler öneren ve önerdiği çözümleri gerçekleştirmeye yetenekli bir örgütlenmeye olan gerekliliktir. Bu da işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin güçlü olması, işçi sınıfı ve diğer ilerici demokratik güçleri toparlayıp örgütleyebilmesi, devrimci hareketi yönlendirebilmesi demektir, İran devrimci hareketinde bulanıklık ve dalgalanma bu konuda eksiklikten doğmaktadır. Bununla beraber İran işçi sınıfı partisi önceden tahmin edildiğinden daha güçlü bir biçimde devrimci harekette yer almıştır ve devrimci süreç içinde hiç kuşkusuz bu gücü daha da artacaktır.

Amerika Arap Dünyasından Tecrit Ediliyor

Ortadoğu'nun Arap ülkeleri kesiminde de durum istikrara kavuşmuş değil. Bugün

için olumlu olan nokta, ABD ile İsrail'in kendi kafalarına göre giriştikleri barış hesaplarının yanlış çıkmasıdır. Mısır Arap dünyasının lideri durumundaydı, İsrail ile savaşa girişen esas güç de Mısır'dı. Onunla anlaşmaya, barışa varıldı mı, İsrail-Arap sorununun düğümü çözülmüş olacaktı. Mısır'ın ardından diğer Arap ülkeleri birer, ikişer aynı hizaya geleceklerdi.

Bu mantığın geçerli bir yanı da var gibiydi. Arap ülkeleri İsrail ile savaştan bıkmışlardı. Filistinlilere de özel bir sevgileri yoktu. Filistin hareketinin devrimciliğinin kendi ülkelerine yansımaları olasılığından kaygılıydılar. Filistinlileri ve FKÖ'yü önce Ürdün ülkesinden atmıştı, sonra Lübnan'da istenmez olmuşlar ve Suriye'nin hışımına, kanlı saldırılarına hedef olmuşlardı.

Mısır İsrail ile anlaşmaya varınca Ürdün ile Suudi Arabistan ılımlı bir tavır takınıp Mısır'a karşı sert tepki gösterilmesinde tereddüt ettiler. Arap Red Cephesi bölünür gibi oldu. Ama bu uzun sürmedi. Mısır'a karşı tüm diğer Arap ülkeleri safalarını sıklaştırdılar. Şimdi Mısır ile diplomatik, ekonomik ilişkiler kesik. Mısır, Arap politik, ekonomik, mali kuruluşlarından çıkarılıyor, ona yapılagelen parasal yardım kesiliyor, Suudi Arabistan Mısır'ın ABD'den alacağı uçakların bedelini ödemeyi reddediyor. Kısacası, Mısır tam kuşatılıp tecrit ediliyor. Onunla birlikte Amerika da Arap dünyasından tecrit edilmiş oluyor.

Arap dünyasının Batı yanlısı, emperyalizmle uzlaşagelmiş tutucu ülkelerinin Mısır'a ve dolayısıyla da İsrail ile Amerika'ya karşı bu vaziyet alışları neden? Bir, kendi kamuoylarından, halklarından çekindikleri için olabilir. İran örneği kitleleri karşıya alarak, onlara rağmen, iktidarda kalınamayacağını, Amerikan desteğinin, bağımlı güçlü ordu beslemesinin bu konuda pek bir işe yaramayacağını gösterdi.

İki, İsrail'in elde ettikleriyle hiç bir zaman tatmin olmadığını ve olmayacağını, güttüğü yayımlacı politika ile Arap halkları ve devletleri için kalıcı, sürekli bir tehdit oluşturduğunu, Ortadoğu'da Arap dünyasına karşı emperyalizmin koç başı olma işlevini gördüğünü artık iyice anlamış olabilmeleridir.

Ortadoğu'nun Yeni Güç Dengesi ve Türkiye'nin Yeri

Şimdi Ortadoğu'da güç dengesinin yeniden biçimleniş süreci yer almaktadır. Afganistan ve İran'da emperyalizm kayba uğramıştır. Arap dünyasında kazandığı da söylenemez. Yıllarca düşman kardeşler durumunda olan Suriye ile Irak birden bir yaklaşma ve tek devlet olarak birleşme davranışı içine girmişlerdir. Bu gerçekleşirse, Ortadoğu'da önemli bir gelişme demek olacaktır. Suriye'nin ayrıca Ürdün ile bir yakınlaşması vardır. Mısır ile ABD'ye karşı tavır alan Arap devletlerinin Sovyetler Birliği'ne açılımları görülmektedir. En anti-Sovyet olan Suudi Arabistan bile bu tavrını değiştirmiş, olumlu bir çizgiye kaymıştır. Mısır'ın kendisine bile kesin kayıp gözüyle bakmamak gerekir. Sedat'ın büyük iç ekonomik sorunları vardır. İsrail ve ABD'ye teslim oluşunda bu sorunlarla uğraşma zorunluluğu ve ABD'den alacağı yardımlarla sorunları çözebilme umudu rol oynamıştır. Oysa Mısır'ın sorunları dünya kapitalist sistemi içinde emperyalizme bağımlı olmaktan doğmaktadır ve bu bağımlılığı arttırıcı politikadan elbette derde deva olmaz. Tersine dertleri arttırır. Mısır'da Sedat rejiminin ne kadar sürebileceği tartışılabilir bir konudur.

Ortadoğu'da güç dengelerinin yeniden biçimlenişinde Türkiye'nin yeri ne ola-

cak? Türkiye emperyalizme bağımlıdır, ABD ile Batı Avrupa ile bağımlı ilişkiler içindedir. Hele şu sıralarda milyarlarca dolar borçları erteleyebilmek ve yine milyarlarca dolar yeni kredi ihtiyaçlarını karşılayabilmek için Batılı güç odaklarının onayını almak çabasıdır. Bu güç odakları ise İsrail'den yana, Arap ülkelerine ve Sovyetler Birliği'ne karşıdır ve Türkiye'yi bu yönde etkilemek istemektedirler. Türkiye ise bu etkilemeye karşı koymak durumundadır. Bağımsızlığı da dahil olmak üzere ulusal çıkarları Türkiye'nin Arap ülkeleri ve sosyalist dünya ile ilişkilerini geliştirmeye devam etmesine amirdir.

Salt II

Stratejik silahları sınırlandırma anlaşması, Salt II, nihayet imzalanma evresine geldi. Bilindiği gibi bu noktaya geliş zor oldu. Salt I'in süresinin bitimine kadar ikinci bir anlaşma yapılamadı da, Salt I anlaşmasını bir yıl uzatmak gerekti. "Detant"ın, yumuşamanın derinleşip güçlenmesini istemeyen Amerika sürekli güçlükler çıkardı ve şimdi de tam imzalanma aşamasında, Salt II'nin uygulanıp uygulanmadığının denetimi sorununu ortaya attı.

Casus Uçakları ve Türkiye: Diplomatik Bir Skandal

İddiaya göre Carter Salt II'nin ABD senatosundan geçmesine, gelecek yılki başkanlık seçimlerinden ötürü büyük önem veriyormuş. Senato ise, İran'daki üslerin kapanması dolayısıyla anlaşma hükümlerine Sovyetler Birliği'nin uyup uymadığının denetlenemeyeceği düşüncesiyle Salt II anlaşmasına karşıymış. Carter çözümü, Kıbrıs'taki İngiliz üssünden kalkacak Amerikan casus uçaklarının Türkiye göklerinden Sovyetler Birliği'ni gözetlemesinde buluyor. Başbakan Ecevit de buna Sovyetler Birliği razı ise "evet" diyor.

Bizce bu olay diplomatik bir skandaldır. İki devlet uzun görüşmelerden sonra bir anlaşmayı imzalama noktasına geliyorlar, tam bu sırada biri diğerine "Kusura bakma, ben senin imzana sadık kalacağına, anlaşma hükümlerine uyacağına inanmıyorum, gel sen benim üçüncü bir devleti kullanarak hava casusluğu yapmama müsaade et" nasıl der, hangi yüzle? Anlaşmaya taraf olmayan üçüncü bir devlete bu teklif nasıl yapılır? Hangi cüretle?

Kanımızca Türkiye'nin cevabı kayıtsız şartsız "hayır" olmalıdır. Casusluk faaliyetleriyle yumuşamaya, barışa katkıda bulunulamaz. Devletler arasında karşılıklı güvene dayalı açık ilişkilerin geliştirilmesidir yumuşamaya hizmet edecek olan. Kaldı ki böyle casus uçuşlarına izin vermek, Türkiye ve Bölge üzerine tehlikeleri çekmektir. Doğu Akdeniz ve Türkiye üzerinde uçuşlar bütün bölgeyi kontrol altına alacaktır ve bir anlaşmazlık, savaş olasılığı çıktığı hallerde bu uçuşlar Türkiye'den savaşa bulaşmaya çıkarılmış bir davetiye olacaktır. Onun için ABD'nin Türkiye havalarında casus uçak uçurtma önerisi hiç dolambaçlı yollara sapılmadan düpedüz reddedilmelidir.

Türkiye Üzerine Yeni Baskılar mı?

Son günlerde çıkan haberlere bakılınca Salt II uygulamasının denetimi hikâyesinin doğruluğu da kuşkulu bir hal oluyor, Sovyetler Birliği'ne karşı havadan casusluk

için kullanılacak uçaklar eski U-2'ler değilmiş, bunlar, başka ad taşıyan yeni geliştirilmiş uçaklarmış. Bunların görev yapabilir hale gelmeleri için daha bir yıl geçmesi gerekiyormuş. Bu tahmin doğru çıkmazsa uçakların kullanılabilirliği daha uzun zaman alabilir. Salt II ise bu ay imzalanacak ve kısa sürede de ABD Senatosu'na getirilecek. Bu durumda Türkiye üzerinden casus uçakları uçurulması konusu ABD'ce en azından zamansız ortaya atılmış oluyor. Yoksa maksat Türkiye'ye bu vesile ile de baskı yapmak, baskı yoluyla onu tam dize getirmek midir?

Barış, Silahlar Dengesi Üzerine Oturtulamaz!

Salt II anlaşması dünya barışına katkıda bulunacak önemli bir adımdır. Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler topluluğunun hep savunduğu üzere yumuşama, barış içinde bir arada yaşama ilkesi askeri alanda da yansımalıdır.

Nükleer silahlara sayıca sınırlar koymakla yetinmeyen, nükleer yeni tip silahların geliştirilmesine set çeken, mevcut stokların imhasını öngören, nükleer silahları tümüyle yasaklayan anlaşmalara gidilmelidir. Barış çok tehlikeli silahların dengesi üzerine değil, dünya çapında genel bir silahsızlanma üzerine oturtulmalıdır. Dünya sosyalist sisteminin ve dünyanın tüm diğer barış güçlerinin mücadele ve çabasıyla barışın böyle sağlam bir temele oturtulabileceğine inanıyoruz.

Türkiye-Batı İlişkileri

Gerçekten de, emperyalist Batılılar Türkiye'ye bütün baskı yollarını deniyor, Türkiye'yi tam dize getirip teslim almak için. Onların açısından Türkiye dünya kapitalist sisteminin uluslar arası işbölümü sistemindeki yerine tam oturmuyor. Türkiye 1960'lardan bu yana ortalama yaklaşık %7'lik bir kalkınma hızı ve daha yüksek bir sanayileşme hızı kaydetmiştir. Sağlıklı ve dengeli bir kalkınma ve sanayileşme olmasa da, Türkiye bunu başarmış, üstelik ağır sanayi alanında da önemli adımlar atmıştır. Bu alanda daha ileri adımlar atmaya ve genel gelişme hızını sürdürmek istiyor. Bu durum, dünya kapitalist sisteminin uluslararası işbölümünde Türkiye'ye bağımlı ve geri bir ülke olarak ayrılmış ve Türkiye'nin de doldura gelmiş olduğu yerin gereklerine, niteliklerine uymuyor.

Emperyalizmin Niyeti ve İMF'nin Formülü

Onlara göre Türkiye sanayileşme emellerinden vazgeçmeli tarım ve turizm ülkesi olmalıdır. Sanayide de geri teknoloji küçük hafif sanayi işletmeleriyle yetinmelidir. Daha fazlası içinse, kapıları yabancı sermayeye açmalıdır. O zaman batılı tekeller, çok uluslu şirketler gelir, Türkiye'ye Yakın ve Ortadoğu'ya açılan bir kapı olarak kullanılmak üzere Brezilya'ya yaptıkları yatırımlar gibi yatırımlar yapar ve Türkiye'den sözü geçen bölgeye ihracata yönelirler. Böylece Türkiye'den Avrupa'ya işçi göçü durur; Almanların hep istediği gibi, işgücü sermayenin bulunduğu yere gideceğine, sermaye işgücünün bulunduğu yere gelmiş olur; bu işgücü kendi yurdunda daha da ucuz olduğundan Amerikan ve Avrupa sermayesi bu bakımdan da daha kârlı çıkar. İMF bu talepleri bir tek talep halinde de formüleleştiriyor: Ekonomiyi iç ve dış rekabete açan, serbest piyasa ekonomisini benimseyin. Bu, ekonomide devlet sektörünün tasfiyesi demektir (İMF'nin Kamu İktisadi Kuruluşlarına ilişkin kesin talepleri

var); ülkenin gelişme sürecindeki sanayisinin gümrük duvarlarıyla korunmasından vazgeçmek demektir. Bu, yabancı sermayeye kapıları sanki kendi ülkesinde yatırım yapıyormuşçasına serbestçe açmak demektir. Kısacası bu, Türkiye'nin emperyalizme bağımlı geri bir kapitalizm olma statüsünü damgalayıp perçinlemek demektir.

Türkiye'ye yapılan taleplerin bir iç mantığı, bütünlüğü vardır. Hükümet uzun süre bunu anlayamadı, veya anlamak istemedi. Türkiye'ye yardım için acil fon kurulması fikri ortaya atılınca Türkiye'de, memnunluk belirtileri görüldü. Acil fon devletten devlete yardımı öngörecekti ve böylece Uluslararası Para Fonu'nun önerdiği, hükümetin imkân bulursa pek de almak istemediği sert önlemler, koşullar atlanabilecekti. Durumu böyle değerlendirmek emperyalist Batı'nın ne yapmak istediğini ve niçin istediğini anlamamak demektir. OECD'ye dahil 17 ülke Türkiye'ye yardım konusunda anlaştı, ama yardımın fiilen gerçekleşmesi için söz konusu ülkelerle ikili görüşmeler yapılması gerekiyor. Bu arada "önce IMF ile anlaşın" direktifi geçerliliğini koruyor ve bu konularla anlaşmaya gidiliyor.

Batı tarafından Türkiye'ye sert koşulların çıplak birer yumruk gibi indirilmesinin ikinci nedeni -petrol krizine ilişkin olarak belirttiğim gibi- Türkiye'nin dış ilişkilerinde Batı'nın istemediği yönlerde gelişmeler göstermesidir. Batı'nın arzuladığı ekonomik mali ambargonun bir nedeni ve amacı da Türkiye'nin sosyalist dünya ve Arap ülkeleriyle -özellikle de birincilerle- yakınlaşmasına set çekmektedir. Eğer birinci koşul yerine gelir, dünya kapitalist sisteminin uluslararası işbölümü çerçevesinde Türkiye, emperyalizme bağımlı, tarıma ve turizme dayalı, gerçek anlam ve ölçüde sanayileşmemiş geri bir kapitalist ülke olma rayına tam oturursa, dış politikada dünya sosyalist topluluğuna ve Arap ülkelerine yakınlaşması, onlarla ilişkilerini geliştirmesi de durur. Kabul ettirilmek istenen ekonomik koşul ve önlemler böyle politik sonuçları da içermektedir.

Batı'nın Bize Dayattığı Reçeteler Kabul Edilemez

Bu yaptığımız tahlilin mantığından muhalifi sonuçlar da çıkmaktadır. Emperyalizmin boyunduruğundan kurtulup tam bağımsızlığa kavuşacak Türkiye, emperyalist Batılı ülkelerden gayri ülkelerle -dünya sosyalist topluluğuyla, ilerici, anti-emperyalist Arap ülkeleri ve diğer 3. dünya ülkeleriyle- ilişkilerini geliştirmek durumunda, hatta zorundadır. Bağımsız gerçek kalkınmada ülkenin öz kaynaklarına dayanmak esas olsa da, hiç bir ülke dış dünyadan uzun zaman kopmuş kalamaz, iç dinamiklerine uygun dış dinamikleri kullanmak zorundadır. Türkiye'nin bağımsız, halktan yana, hızlı sanayileşme ve kalkınması için uygun dış dinamikler ise dış ilişkilerin sözünü ettiğimiz yönlerde gelişmesidir. Hükümet bu tercihi yapmalıdır. Türkiye'yi gerçekten hızlı kalkınma yoluna sokmak istiyorsa, işçi emekçi halk kitlelerine, ilerici demokratik güçlere verdiği sözleri yerine getirmek, kitle tabanını korumak istiyorsa, bunu yapmalıdır. Hükümet şunu da unutmamalı ki İMF'nin sözcülüğünü ettiği emperyalist Batılıların önerileri, yardımları Türkiye'nin temel kalkınma sorununa ve buna bağlı ikincil sorunlara çözüm değildir. Türkiye'nin ticaret ve ödemeler dengesi açığını kapamasının geçerli ve gerçekçi yolu ihracatı arttırmaktır. Ama Türkiye'nin elinde ihraç edemediği stoklar yoktur. Ancak iç tüketim kısılarak ihracat arttırılabilir. Bu da sağlıklı bir durum değildir ve tüketimi kısmanın

bir sınırı vardır. Açıkları kapamanın tek yolu İhraç edilecek mal çeşidi ve miktarını arttırmaktır. Bu da, sanayileşmeyi, yavaşlatmak, kalkınma hızını düşürmekle, yani Batı'nın bize dayattığı reçete ile elde edilemez.

Büyük Sermayenin Çıkarları Emperyalizmin Emelleriyle Bütünleşmektedir

Çok dikkat çekicidir ki, İMF ile görüşmelerin kızıştığı, önerilerin tartışıldığı günlerde özel sektör de gazetelerde yayınladığı ilanlarla, tutumunu kamuoyuna açıkladı. Uluslararası Para Fonu'nun görüşlerini paylaşıyor, önerilerini destekliyoruz demeden, dileklerini açıkça belli ettiler. Yerli özel sektör de ekonominin iç ve dış rekabete, pazar ekonomisine ve yabancı sermayeye açılmasından yana, "Devletin müdahale etmesine" karşıdır. Ona göre toplumda temel güç ve gerçek çıkar yol özel sektördür. Dünyanın tüm gelişmiş ülkeleri bu yoldan kalkınmıştır, başka yol yoktur.

Bu görüşlerden bir kez daha ortaya çıkıyor ki, özel sektör somut ayrıntılı "önlemler" ötesinde, temel ekonomi görüşünde de Uluslararası Para Fonu ile aynı çizgi üzerindedir. Ekonomide devlet sektörünün tasfiye edildiği, gümrüklerin serbest ticarete açıldığı, yabancı sermayenin tüm serbestliğiyle ülkeye girdiği koşullarda, ilanları veren tekelleri sermaye kesimi uluslararası büyük tekellerle iyice sarmaş dolaş olacaktır; elbirliğiyle küçük ve orta sermaye ve işletmeleri bir bölümü ile tüm tasfiye ederek, bir bölümü ile de tekellere bağımlı yan sanayi haline dönüştürerek ulusal ekonomi üzerinde tam egemenlik kurmaya gideceklerdir.

Büyük sermaye kendisi için başka çıkış yolu görmemektedir. Yabancı sermayeye karşı durmak, ulusal pazara egemen olup yabancı sermayeyi dışlamak, Türkiye'nin bağımsız sanayileşmesini sağlamak büyük özel sermayenin tasarıları arasında değildir. Emperyalizm aşamasındaki kapitalist dünya koşullarında bunu başaracak güç ve yetenekte de değildir.

İşte bu noktada emperyalizmle büyük burjuvazinin çıkarları ve buna bağlı olarak da görüşleri, emelleri, davranışları bütünleşmektedir. Ve bu noktada tüm yurtsever, ilerici, demokrat, sol güçlerin, işçi ve emekçi kitlelerin büyük tekelleri sermayeye ve onun işbirliği ettiği ve işbirliğini daha da perçinlemek istediği emperyalizme karşı örgütlü birleşik mücadeleyi geliştirmek ve güçlendirmek gereği gündeme gelmektedir.

Büyük Sermayenin Sınıfsal Seçeneği, Türkiye'nin Ulusal Seçeneği Değildir

Büyük sermaye paralı ilanlarında "hür teşebbüsten başka yol yoktur. Bütün gelişmiş ülkeler bu yoldan kalkınmıştır" derken, aslında, kapitalizmden başka yol yoktur demek ve kapitalizmden daha ileri aşamadaki gelişmiş ve gelişmelerini istikrar içinde sürdüren sosyalist ülkeleri göz ardı etmek, unutturmak istemektedir. Böylece büyük sermaye kendi sınıfsal seçeneğini dile getirmektedir. Bu onun sınıfsal seçeneğidir ama, Türkiye'nin ulusal seçeneği değildir; işçi emekçi kitlelerin yurtsever demokratik güçlerin seçeneği de değildir. Seçenek olmamanın ötesinde, "hür teşebbüs" düzeni, yani kapitalizm, Türkiye ve benzeri emperyalizme bağımlı ülkeler için kapalı bir yoldur. Türkiye ve tüm yoksul bağımlı ülkeler sonunda sosyalizmi hedef alan yoldan kalkınabilirler. Emperyalizme ve onun iş ortağı yerli büyük burjuvaziye karşı mücadele veren kitleler bu gerçeği her gün daha yakından görmekte, sosyalizm

için mücadele çizgisine daha yaklaşılmaktadırlar.

Güncel Görev, İşçi Sınıfının Politik Birliğini Sağlamaktır. Bu konuyu Politik Ticaret Metaı Haline Getirmek Ciddiyetsizliktir

Kitlelerin devrimci çizgide nesnel koşulların itelemesiyle gelişen hareketi vardır. Bu hareketin güçlenmesi, etkinliğini arttırması, sonuç almaya doğru yönelmesi için hareketin, sağlıklı bütün kesimleriyle birlikte bütünleşip örgütlü birleşik güce dönüşmesi gerekir; bunun için işçi sınıfının politik birliğini sağlamak güncel görevdir. Yalnız burada bir noktanın önemle altını çizmekte yarar vardır. Birlik, dağınık güçleri birleşik örgütlü güce dönüştürmek konuları politik ticaret metaı haline getirilmemelidir. Politika ticareti her konu ve biçimde çirkindir, geçersizdir, birlik konusunda büsbütün öyle. Birlik sözünü ağızdan düşürmemeyi kendinin propagandası için araç olarak kullanmaya kalkmak, dikkatleri çekmek, kendini sol kanada kabul ettirmek için birlik konusunda göze çarpıcı, ama kof girişimlerde bulunmak en hafif bir deyimle ciddiyyetten yoksun olmaktadır.

İşçi Sınıfı Hareketi İçin Doğru ve Geçerli Bir Tek Çizgi Vardır

Saman alevi gibi bir an parlayıp dikkati çekecek, ama hemen sönüp sonuç vermeyecek kof davranışlarla birlik sağlanmaz, ancak lafazanlığı edilir. Verili bir zaman bölümünde verili somut koşullarda bilimsel sosyalist açıdan, işçi sınıfı hareketi için bir tek doğru, geçerli politik çizgi, strateji vardır. Bu nedenle ergeç birleşme, tekleşme, bilimsel sosyalizme gerçekten benimsemiş, özümsemiş olanlar için kaçınılmazdır. Bunu çabuklaştırmak için bütün konular ve sorunlar açık zihniyet ve açık yüreklilikle köklerine kadar inilip irdelenir, tartışılır ve üzerinde mutabık kalınan sonuçlar saptanır, kabul edilir. Küçük dükkâncılık hesaplarına, puan mı kazanıyorum, puan mı kaybediyorum kaygılarına düşmeden yapılması gereken budur.

Anti-Emperyalist, Anti-Faşist Mücadelede Kitle Örgütlerinin Örgütsel Bütünlüklerini Korumak, Geliştirmek Şarttır

Birliğin ve örgütlü birleşik güç oluşturmanın ivedi gündem maddesi olduğu günümüzde kitle örgütlerinin bütünlüğünü korumak ayrı önem taşımaktadır. Kitle örgütleri, sınıfsal, kitlesel mücadelenin örgütleyicisi ve kaldıraçları oldukları ölçüde önemli işlev görürler. Bu işlevi görebilmek için örgütsel bütünlüklerini korumaları ve geliştirmeleri şarttır. Oysa bugün kitle örgütlerinin örgütsüzlüğe, bölünmeye itildikleri esefle gözlenmektedir.

Bu durum, faşizme karşı mücadele bakımından da ciddi olumsuzluklar doğurmaktadır. Emperyalizme ve faşizme karşı mücadele, en geniş kitlelerin örgütlü direnişi ile ancak başarıya ulaşabilir. Emperyalizme ve faşizme karşı mücadele sınıfsal ve kitlesel düzeyde geliştirilecek bir mücadeledir. Çünkü emperyalizm ve faşizm tehlikesinin kaynağı sınıfsaldır; dayanağı sınıfsaldır.

İşçi ve emekçi kitlelerin mücadeleye en geniş kesimleriyle ve etkin olarak sokulmasını sağlayacak, onların kitle örgütleridir, sendikalarıdır. Kitle örgütlerinin ve sendikaların çözülüp dağılmalarına sebep olmak, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelede güçsüz düşürülmesidir.

Kitle örgütünü bütünlüğünü koruyarak, bir bütün olarak demokratik mücadele çizgisinde geliştirmek yerine, ne yapıp edip yönetimi ele geçirmek, geçirdikten sonra da örgüt kaynaklarını kendi gurupçu maksatları için kullanmak, diğer gurupları tasfiye etmek eğilimi günümüzde ağır basıyor. Yönetimi ele geçiremeyenler veya geçirmişken sonra kaybeden kimi guruplar da örgütten ayrılmak ve yeni bir örgüt kurmak girişimi gözleniyor. Her politik gurup kendi kitle örgütünü, sendikasını kurma yoluna giderse kitle örgütleri çözümlü dağılarak atomik hale dönüşürler.

İlerici Sendikal Hareketin Bütünselliğine Sahip Çıkmalı ve Ona “Parti” İşlevi Yüklemeden Titizlikle Kaçınmalıyız

İşçi sınıfımızın ilerici sendikal hareketi böyle bir tehlike ile karşı karşıyadır. Bu olamalıdır.

Bir taraf tasfiyeden vazgeçmeli öbür taraf kopup ayrı örgütlenmeden, veya, örgüt içinde kalıp örgütsel bütünlüğü ve bir bütün olarak gelişmeyi destekleyen dar gurupçu taktik ve davranışlardan vazgeçmelidir. Her görüş ayrılığı çıktığında ayrı örgütlenmelere gitmek, sonunda örgütlerin tasfiyesi ve son derece etkisizleşmesi noktasına varır, ileri sendikal hareket bu akıbetten kurtarılmalıdır; aksi hal burjuvazinin hesap ve çıkarlarına denk düşer.

İlerici sendikal hareketi tehdit eden diğer bir tehlike de sendikal örgütlenmeye politik parti işlevleri yüklenmesidir. DİSK'in içinde belirli bir sendika sayısının DİSK'ten kopma durumuna gelmesinde böyle bir anlayışın rolü vardır. İşçi sınıfının ekonomik ve politik hareketleri açısından bu tehlikeli yanlış bir daha tekrarlanmamalıdır. Burjuvazi Türkiye'de solun parçalanmış olduğu konusunu sürekli işlemekte ve bu görünümü geliştirip vurgulamak yönünde çeşitli girişimlerden, tertiplerden geri durmamaktadır. Oysa bu bölünmüşlük görünümü bir yana işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi, yani işçi sınıfımızın partisi gerçekte vardır, var olduğunu bölünmüşlük iddiasında bulunanlar da bilmektedir.

Dünyada ve her ülkede, verili durum ve koşullara göre, bilimsel sosyalist açıdan tek doğru çizgi, strateji vardır ve bu çizgi ergeç kendini kabul ettirir, işçi sınıfı hareketi haline gelir. Türkiye'de de bu böyle olacaktır.

Özel Sektör Hükümeti Devirmek mi İstiyor? Nedir Gerçek Amacı?

Konuşmamızın seyrinde böyle geniş bir kavis çizdikten sonra tekrar özel sektörün paralı ilanlarına dönelim. Nedir amaçları, hükümeti düşürmek mi? Hükümetin kıl payı ile iktidarda kaldığı, ha düştü düşüyor spekülasyonlarının yapıldığı günlerde özel sektörün saldırıya geçişi ilkin böyle bir ihtimali, hükümetin düşürülmek istendiği ihtimalini akla getiriyor. Ama üzerinde biraz düşünüldüğünde akla başka ihtimaller de geliyor. Hükümet düştüğü taktirde hemen bir yenisinin kurulması kolay olmayacağına, Sadi Irmak hükümeti deneyiminin tekrarlanması da istenmeyeceğine göre, sanırız ne dış çevreler, ne de iç sermaye çevreleri şu günlerde hükümeti devirmek yolunu seçmezler. Yerli büyük sermayenin istekleriyle Uluslararası Para Fonu'nun ve dolayısıyla tüm Batılı mali kuruluşların ve devletlerin istekleri üst üste çakıştığından, amaç hükümetin aynı doğrultuda dıştan ve içten sıkıştırılması, isteklerin kabulünün sağlanması olabilir. Son haftanın gelişmeleriyle sağlanmıştı da.

Devalüasyon ya da “Sıkıntının Hakça Dağıtımı”!

Son haftanın gelişmeleri hükümetin son direniş noktasının kırıldığını gösteriyor. Hükümet çoktan IMF’in istemlerine boyun eğmişti de, görünümü biraz olsun kurtarmak istiyordu. Bunu dahi IMF’e kabul ettiremedi ve “stand-by” antlaşması imzalanmadan önce devalüasyon yapıldı, “katlı kur” adı altında. Aradaki fark, Türk lirası karşılığı döviz olarak tek bir kur değil, kullanım yerlerine göre değişik birkaç kur saptanmasıdır. Hükümetin başarısı (!) bundan, ibarettir. Ekim seçimlerinden sonra bu defa adıyla sanıyla bir devalüasyon gelmesi de beklentiler arasındadır. Türkiye ardı ardına devalüasyonlar dönemine girmiştir. Başbakan şimdi sıkıntının hakça dağıtımından söz etmektedir. Gelirin hakça dağıtımının olmadığı bir toplumda sıkıntının hakça dağıtımı nasıl olur? Özveriden söz ediyor başbakan! Kimin için özveri? Büyük sermaye için mi? Büyük sermayenin özveride bulunduğu nerede görülmüş? Yayınlanan verilere göre 1978’de büyük sermaye rekor kârlar elde etmemiş mi?

Büyük sermaye, iş çevreleri devalüasyonu ve KİT ürünlerine zamları olumlu karşıladılar. Büyük sermaye örgütlerinin sözcüleri hemen ardı ardına onaylarını belirttiler. Bu da, emperyalist-mali kuruluşları ve ardındaki Batılı kapitalist devletler ile yerli büyük sermayenin istemlerinin ne denil üst üste çakıştığını bir kez daha göstermektedir.

Emperyalizmin ve Yerli Burjuvazinin CHP İktidarından Ciddi Bir Şikayeti Yoktur

Hükümetin hiç mi düşme ihtimali yok? Var ama, güçlü bir ihtimal değil. Hükümet o kadar kıl payı bir destekle iktidarda duruyor ki, meclis aritmetiğinde dayandığı oylar o kadar istikrarsız ki, raslantısal nedenlerle de meydana gelebilecek bir oy farkıyla bile iktidarı yitirebilir. Böyle sürprizler olmazsa, hükümetin Ekim seçimlerine kadar yerinde kalması beklenir. Erken seçim senato kısmı seçiminden sonra gündeme gelebilir, seçim sonuçlarının durumuna göre.

Demirel hükümeti düşürme tutkusuna iyice saplanmış, ama üçüncü bir milliyetçi cephe koalisyonu istemiyor. Şimdilerde erken seçime gidilirse, tek başına iktidar olabilecek kadar oy alabileceğini hesaplıyor.

Demirel ve AP’nin tutumu bu olmakla beraber, sözcüsü oldukları büyük sermaye sınıfının onlar kadar CHP’den mutlaka ve hemen kurtulma çabasında olduğu söylenemez. Gerçi genel olarak dünyada sosyal demokrasi ve özgün olarak Türkiye’de “demokratik sol” CHP büyük sermayenin birinci “iktidar partisi seçeneği” değildir. Üstelik Amerikan burjuvazisi ile bizim yerli burjuvazi, sosyal demokrasinin “radikalizm”inden ürkerler. Hiç kuşkusuz Türkiye’de CHP yerine AP’yi iktidarda görmeyi yeğlerler. Ama öte yandan bir buçuk yıllık CHP iktidarlarından ciddi bir şikayetleri de yoktur. Bu iktidar, özellikle başbakanı, bazı konularda biraz direnir gibi oluyor, biraz baskı, zorlama gerektiriyorsa da eninde sonunda istenilen hizaya geliyor.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilere gelince, emperyalist Batı ülkeleri bundan hoşlanmamakla beraber, şu da bir gerçektir ki, bu ilişkileri başlatmak şimdiki iktidarın işi değildir. Sovyetler Birliği’nden büyük kredi almayı ve onların teknik yardımıyla ağır sanayi işletmeleri kurmayı 1970’den önce Demirel hükümeti

başlatmıştır. Sovyetler Birliği ile Bulgaristan'dan, elektrik enerjisi alınması durdurulsa veya o ülkeler vermeyi reddetseler, bunun ucu en önce ve en çok sanayicilere dokunur. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye kapitalizmi için başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ilişkileri geliştirmek nesnel ekonomik bir zorunluluktur.

Yerli büyük sermaye ve emperyalist odak ve devletler CHP iktidarını ve ekonomiyi kontrol etmek ve dizginlemek için ellerinden geleni yapacaklardır. Bilindiği gibi IMF yeşil ışık yakıp kredileri fiilen de vermeye başladıktan sonra Türk ekonomisini her üç ayda bir denetleyip bir rapor hazırlayacaktır. Emperyalizme bu da yetmiyor ki acil yardıma katılacak 17 ülke de Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) çerçevesi içinde bir denetleme programı ve komitesi hazırlığı içinde görünüyorlar.

Hükümetin bu “önlemler”e karşı hiç sesi çıkmıyor. Bu koşullar ışığında dış ve iç büyük sermaye hükümeti devirmeyi neden dert edinsin? Şimdi hissedilen “dar boğazlar” Demirel iktidarda kalsaydı da aynı şiddetle hissedilecekti ve bugün Ecevit gidip Demirel gelse durum yine dünya kapitalist sisteminin mantığı içinde seyrine devam edecektir.

Hükümetin İç Politik Tutumu

Kredi, taze para, IMF patirtısı içinde hükümetin iç politikası son zamanlarda arka plana itilmiş görünse de, bu politika anti-demokratik özünü koruyor. Varolan yasaları değiştirerek demokratik hak ve özgürlükleri ciddi ölçülerde kısıtlamayı amaçlayan yasa tasarısı birkaç gün önce komisyonda kabul edildi. Bunlara, kolluk kuvvetlerinin baskıcı etkinliğini arttıracak yasa tasarıları da eklenecek. Böylece -Başbakan açıkladı- sıkıyönetim kalktığında aynı sıkı önlemler alınabilecek. Bir başka deyimle, askeri yönetim kalktığında, ilan edilmemiş bir “sivil sıkıyönetim” yürürlüğe konulabilecektir. Başbakan demokratik hak ve özgürlüklerin, “özgürlükçü hukuk devletin korunması zorunluluğundan sık sık söz eder, ama gerçekte seçtiği yol demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasıdır. Sıkıyönetim konusunda durum böyle olmadı mı? Ecevit ve partisi muhalefetteyken o kadar karşı çıktıkları sıkıyönetimi iktidara gelince kabullendiler, giderek kapsamını da genişlettiler, ikinci adımda sıkıyönetimin kapsamının Doğu illerinin önemli bir bölümünü içine alma yönünde genişletilmiş olması ayrıca dikkat çekicidir.

CHP Hükümeti Anti-Demokratik Bir Tutum İçindedir

Politik demokratikleşme sürecinin geliştirilmesi bütün Türkiye için güncel ve ivedi bir görevdir. Ama bu görev Doğu ve Güneydoğu bölgesi için daha da güncel, daha da ivedidir. Irkçı, şoven milliyetçiliğe dayanan baskılar, kışkırtma ve tertipler, bu bölgede sürekli yoğunlaştırılmaktadır. Bu baskılara karşı çıkmak demokrasinin bir gereğidir. CHP hükümeti sıkıyönetimi Doğu ve Güneydoğu illerine yayarak bu konuda da anti-demokratik bir tutum içinde olmuştur.

Öte yandan bu soruna burjuva milliyetçiliği ile yaklaşan “sol” görünümle milliyetçilik yapanlar da vardır. Bu konuyu “sol” içinde açık arttırmaya çıkarırlar, hatta seçim propagandalarının bir aracı olarak kullanmak isteyenler de vardır. Bu

soruna böyle görüşlerle ve hesaplarla yaklaşanların bilimsel sosyalizmle yakından uzaktan ilgileri olmadığı açıktır.

Sosyalistler, Doğu ve Güneydoğu'nun Sorunlarına Bilimsel Sosyalizm İlkelerinden Ödün Vermeden Yaklaşırlar

Partimiz Türkiye İşçi Partisi bilimsel sosyalist bir partidir. Ülkenin ve toplumun tüm sorunlarına olduğu gibi bu soruna da bilimsel sosyalizm açısından bakar. Bilimsel sosyalizm ilkelerinden ödün vermeden bakar. Birlik ve bütünlüğün zora dayanarak değil, özgür irade ile gönülden seçilip kabul edilerek, eşitliği, kardeşliğe, özgürlüğe dayandırılarak gerçekleştirilip pekiştirileceğine inanır. Doğu ve Güneydoğu bölgesinin özgül çelişki ve sorunları ancak işçi sınıfının iktidarında, sosyalist düzende tüm ve nihai olarak çözülecektir. Ama bugünden yarına kazanılacak mevziler de vardır. Baskıların kaldırılması, politik demokratikleşmenin sağlanması, demokratik hakların geliştirilmesi için mücadele günceldir, ivedidir.

Sosyal demokrasi Kendi Sınıfsal Konumunu, İşçi Sınıfına Karşı Tutumunu 1 Mayıs Dolayısıyla Bir Kez Daha Ortaya Koydu

Hükümet Doğu illerine karşı böyle anti-demokratik bir politika izlerken, kendi sınıfsal konumunu ve işçi sınıfına karşı olumsuz, hatta düşmanca tutumun 1 Mayıs dolayısıyla ortaya koydu. Sorumluluğu sıkıyönetim komutanlığına yükleyerek hükümet kendisini sorumluluktan kurtaramaz. Sıkıyönetim komutanlıkları Başbakan'a bağlıdır ve yapılacak işler eşgüdüm toplantılarında görüşülmektedir.

“Sıkıyönetim komutanlığının yetkisi dahilinde idi, lüzum gördü, 1 Mayıs'ın kutlanmasını ve o gün sokağa çıkılmasını yasakladı” diyerek de yapılan işlem haklı gösterilemez. Yetkilerin kullanılmasının insan haklarına saygılı bir hukuk anlayışına, makul gerekçelere dayanması gerekir. Yetkilerin kullanılmasında keyfiliğe yer yoktur. 1 Mayıs yasaklamalarının ise hukuk anlayışının ve mantığın kabul edebileceği hiç bir gerekçesi yoktur.

1 Mayıs İşçi Sınıfımızın, Mücadelesi, Kanı ve Canıyla Kazandığı Bir “Müktesep Hak”tır

1 Mayıs yüzyıla yakın bir zamandır bütün dünyada işçi sınıfının mücadele, uluslararası dayanışma ve birlik günü olarak kutlanan bir gündür. Yurdumuzda da 1 Mayıs kutlamalarının 1. Dünya Savaşı'ndan öncesine kadar uzanan Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarında devam eden uzun bir geçmişi vardır. Anti-demokratik hükümetlerin baskısıyla uzun yıllar ara verdikten sonra, işçi sınıfı 1976'da bu günü kutlama geleneğini canlandırmış ve o yıldan beri 1 Mayıs düzenli ve görkemli törenlerle 1 Mayıs Alanı'nda kutlana gelmiştir. 1 Mayıs 1977 kanlı olayları konusunda işçi sınıfı ve emekçi kitleler hükümetten davacı durumdadırlar, provokatörlerin kanlı katillerin meydana çıkarılmasını ve adalete teslimini beklemektedirler. 1978 1 Mayıs'ı çıkarılan bütün olumsuz kışkırtıcı söylentilere rağmen yine son derece düzenli ve görkemli biçimde kutlanmıştır. 1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası ve ulusal geleneğinde olan ve işçi sınıfımızın uzun mücadelesi ve verdiği şehitlerin kanıyla kazandığı bir “müktesep hak”tır.

Görülüyor ki, 1 Mayıs 1979 kutlamasının yasaklanması “müessif olay çıkabilir” bahanesine dayandırılmaz. Sıkıyönetimin olmadığı İzmir’de gerekli ve yeterli önlemler alınabiliyorsa, sıkıyönetim altındaki İstanbul’da haydi haydi alınır. Alındı da. Televizyon ekranlarından gördük. İstanbul tanklar, toplar, gemiler, helikopterler ile havadan, karadan, denizden adeta abluka altına alındı. Sanki bir iç savaş durumu vardı.

1 Mayıs İstanbul’da kutlansaydı hiç bir “müessif hadise” çıkmayacaktı. Ama emperyalist odaklar, işbirlikçisi büyük sermaye ve onların iktidarları, politikacıları için “müessif hadise” işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin 1 Mayıs’ı böylesine görkemli biçimde kutlamalarıydı, sınıfsal güçlerinin ortaya koymalarıydı. Bu, önlenmeliydi. Onlarinkinden daha büyük bir karşı güç gösterisi yapılmalıydı. İşçi sınıfına, kendi kavillerince, “haddini bildirme”liyidiler.

İşçi Sınıfımızın Partisi Türkiye İşçi Partisi Her Hal ve Şartta Görev Başındadır

Toplumlarda sınıf mücadelesi zaman zaman belli bir olay, bir durum, belli kişiler üzerinde yoğunlaşır, oradan sivri uç verir.

Yakın tarih’e bunun örnekleri vardır. 1 Mayıs’ın kutlanması konusu da Türkiye çapında böyle bir anlam kazandı. Sorun “müessif hadise” çıkıp çıkmaması değildi. Temeldeki emek-sermaye çelişkisinde sınıfsal bir güç gösterisiydi. 1 Mayıs’ın İstanbul’da 1 Mayıs Alanı’nda kutlanması geleneği kırılarak işçi sınıfı geriletmeli, kolu bükülüp indirilmeliydi. 1 Mayıs yasaklamaları, İstanbul’da sanki bir iç savaş varmış gibi alınan, önlemler, alay sancağının 1 Mayıs Alanı’na dikilmesi temelinde sınıfsal olan böyle bir güç gösterisinin yüze vurmuş belirtileriydi. 1 Mayıs yasaklamaları işçi, emekçi sınıflarının demokratik haklarına, kazanımlarına karşı bir saldırıydı.

Demokratik hak ve özgürlükler her hal ve şartta sahip çıkılır kullanılırsa vardır, yoksa kâğıt üzerinde güzel sözlerden ibaret kalır. Demokratik hak ve özgürlükler pasif bir beklenti içinde gerçekleşmez, akıllı, tutarlı, ilkeli mücadele ile gerçekleşir. 1 Mayıs yasaklarına karşı çıkmak, yurttaşlığın “uyanık bekçilik” görevi olduğu gibi, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olarak işçi, emekçilerimize karşı da sınıfsal sorumluluğumuz ve görevimizdi.

Partimiz Türkiye İşçi Partisi her hat ve şartta görev başındadır.

Çark Başak, Sayı 64-65, 1 Temmuz 1979